

F.C. København

- og alle de andre danske FC-klubber

af Johnny Grandjean Gøgsig Jakobsen

PDF-version af netartikel udgivet af Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet, som 'Månedens navn', februar 2017:
http://navn.ku.dk/maanedens_navn/f.c.-koebenhavn---og-alle-de-andre-danske-fc-klubber/

Den 16. februar 2017 spiller F.C. København sin første af to 1/16-delsfinaler i fodboldens Europa League. Mens Poul Nyrup Rasmussen engang i starten af sin tid som statsminister (1993-2001) med undren måtte spørge en dreng, der havde foreslået ham at give statsstøtte til FCK, "Hvad er FCK?", så er der næppe mange danskere, der i dag med samme oprigtighed vil kunne stille samme spørgsmål. *FCK* er, som det vil være de fleste bekendt, den populære kortform af klubnavnet *F.C. København*, der i sig selv er en forkortelse for det fulde klubnavn *Football Club København*. Det kan til den tidligere statsministers undskyldning anføres, at da han blev stillet forslaget om statsstøtte, havde klubben ikke eksisteret under dette navn i mere end nogle få år. Navnet og klubben fik således sin officielle dåb den 1. juli 1992, da klubben blev oprettet som en såkaldt eliteoverbygning for de to gamle københavnerklubber KB (Kjøbenhavns Boldklub) og B1903 (Boldklubben af 1903). Konstruktionen betyder, at KB og B1903 eksisterer endnu, men at overbygningsholdet fungerer som begge klubbers førstehold med licens til at spille i divisionerne.

F.C. København besejrede belgiske Club Brugge i begge deres indbyrdes opgør i Champions League gruppespillet i efteråret 2016, hvilket sikrede københavnerklubben en 1/16-delsfinaleplads i fodboldens Europa League.

Brugen af det foranstillede subjektiv-forkortelse F.C. kan måske forekomme påfaldende for en dansk fodboldklub, ikke mindst her hvor det efterstillede bynavn er valgt i sin danske form *København* og ikke den engelske exonymform *Copenhagen*. Et blik gennem listen af danske fodboldklubber vil imidlertid hurtigt vise, at "FC" er et umådeligt populært element i danske fodboldklubnavne. I DBU's tre øverste rækker (Superligaen, 1. Division og 2. Division) alene optræder i sæsonen 2016-17 tolv FC-klubber, og i alt kan man hos DBU i denne sæson finde 140

klubber, der gør brug af forkortelsen FC, samt yderligere ni klubber, der foretrækker de fuldt udskrevne former *Football Club* eller *Fodbold Club*. Også blandt klubberne med den forkortede form er der i øvrigt bemærkelsesværdigt mange, der i den officielle (men sjældent anvendte) navneform har den dansk-engelske blanding *Fodbold Club*. Det kan desuden bemærkes, at mens de fleste klubnavne skriver forkortelsen FC uden brug af punktummer, så har man hos F.C. København valgt den engelske staveform med punktummer.

Denne udbredte brug af "FC" i danske fodboldklubnavne er imidlertid ikke noget gammelt fænomen. Uden at have gennemgået samtlige 149 danske FC-klubbers navnehistorie, så er det givet vis ganske repræsentativt, at otte af de tolv højstrangerende FC-klubber først har antaget deres FC-navn efter år 2000. Faktisk kan man argumentere for, at F.C. Københavns dominans i dansk fodbold siden 2001 har haft en afsmittende effekt i navnevalget for mange andre danske klubber siden da, både nydannede klubber og ved navneændringer for eksisterende klubber. F.C. København er dog ingenlunde den første FC-klub i Danmark. Alene i de højere rækker overgås københavnerklubben i aldermæssig anciennitet af Thisted FC (1989) og FC Fredericia (1991), mens man i de lavere danske rækker kan finde forkortelsen brugt så tidligt som i 1986 (Ølstykke FC), 1970 (Assens FC) og 1969 (Solrød FC). Aldersrekorden må i Danmark dog tilkendes den nu hedengange københavnerklub Ryvang F.C., der angiveligt antog dette navn allerede i 1935 eller kort derefter.

Angiveligt tog Ryvang F.C. allerede i 1935 forkortelsen F.C. som en del af sit navn. Klubben blev stiftet som BK Stefan i 1922 og fandtes indtil 1998, hvor den sammen med Østerbro Boldklub dannede den nye klub Østerbro IF. Her ses logoet for klubben på en ældre spillertrøje.

Ligesom fodboldsporten selv har klubnavneformen sin oprindelse i England, hvor en række af de hæderkronede gamle klubber fra tidlig tid har haft *Football Club* eller forkortelsen *F.C.* til at indgå i deres navn, f.eks. Arsenal F.C. (1886) og Liverpool F.C. (1892). Under engelsk indflydelse vandt navneformen hurtigt indpas i andre europæiske fodboldnationer, som f.eks. i FC Porto (1893), FC Barcelona (1899), Juventus F.C. (1899) og FC Bayern München (1900).

Navneelementet i sig selv betyder intet andet end “fodboldklub”, men det er interessant at følge, hvordan FC-elementet især i Danmark alligevel er blevet brugt i forskellige betydningsmæssige sammenhænge op gennem tiden. Da F.C. København fik sit navn ved dannelsen af en eliteoverbygning for de to ældre klubber i 1992, var det just denne nykonstruktion med ambitiøse håb for fremtiden, som “FC”-formen blev brugt til at signalere. Præcis samme omstændigheder gjaldt for FC Fredericia, der i 1991 blev dannet som en eliteoverbygning for klubberne Fredericia KFUM og Fredericia fF, og for FC Midtjylland, der dannedes i 1999 som en eliteoverbygning for Herming Fremad og Ikast FS. Det samme gælder f.eks. for Roskilde FC (2004) og FC Sydvest 05 (2005). Som variationer over dette tema er flere nyere FC-klubber opstået enten som eliteoverbygning til en enkelt eksisterende klub (som FC Svendborg, dannet i 2008 som overbygning til Svendborg fB) eller ved fuldstændige sammenlægninger af to eller flere klubber (som Randers FC, dannet i 2003 ved sammenlægning af seks klubber, heriblandt Randers Freja). Dermed har navnelementet “FC” i dansk klubsammenhæng fået medbetydningerne “fusionsklub” og “eliteprojekt”.

Inspirationen fra F.C. København til at danne “eliteprojekter” gennem fusioner har ikke kun afspejlet sig i valget af forkortelsen F.C. eller FC, men også helt ned i stilvalget for klubbens logo. Her illustreret tydeligt ved en sammenligning med logoet for Randers FC fra 2003.

Pudsigt nok synes disse konnotative medbetydninger af FC i danske fodboldklubnavne først at være opstået omkring 1990. Indtil da kendetegnedes danske FC-klubber netop ved det stik modsatte af fusion, nemlig udskilning. Således berettes såvel Solrød FC, Assens FC og Ølstykke FC at være opstået ved formelle udskilninger af fodboldafdelingen fra eksisterende gamle idrætsklubber, henholdsvis Solrød Idrætsforening i 1969, Assens Gymnastik & Idrætsklub i 1970 og Ølstykke Idrætsforening i 1986. Baggrunden var i alle tre tilfælde et behov for at styrke satsningen på fodbold, uden at dette skete på bekostning af de gamle klubbens øvrige engagementer, og navneelementet “FC” synes således her primært at skulle præcisere denne fokus på fodbolden.

Hvad der lå bag alderspræsidenten blandt danske FC-klubnavne, Ryvang F.C., der kom til verden ved et navneskifte fra BK Stefan i 1935, er ikke undertegnede bekendt. Formentlig har man i

klubben blot ladet sig inspirere af de mange udenlandske topklubber med dette navneelement, som det har syntes morsomt at tillægge en beskeden lille serierklub på Østerbro. Og når det kommer til det absolutte flertal af de i dag eksisterende 149 danske FC-klubber, hvoraf langt de fleste spiller i de lavere rækker og hverken bygger på ambitiøse klubsammenlægninger eller eliteoverbygninger, så er det formentlig ikke mindst dette humoristiske twist med et internationalt klingende “FC”, der har været udslagsgivende for navnevalget; en vis grad af humor må i hvert tilfælde tilskrives klubnavne som *FC Knödel* og *Hard Boiled Eggs FC*.

Addendum: Hvorfor “Løverne”?

Mange fodboldklubber har gennem tiden antaget dyrebetegnelser som kælenavne. Sådanne kælenavne er opstået på forskellig vis. F.eks. kendes Brønshøj Boldklub som “hvepsene” pga. den sort- og gulstribede hjemmebanetrøje, mens FC Midtjylland bærer kælenavnet “ulvene” pga. et ulveansigt i logoet, der refererer til klubbens hjemstavn midt på den jyske hede – i øvrigt godt ti år inden rigtige ulve rent faktisk atter var at finde på heden. På samme måde bærer F.C. København et løvehoved i sit logo, klubben har løven “Leo” som mascot og spillerne omtales til tider som “løverne”. Nu har der vist aldrig levet rigtige løver i København uden for Zoo, så årsagen til denne animalske reference skal findes andetsteds: nemlig i det byvåben, som staden København fik af kong Frederik III i 1661. På dette opræder der således to stående løver på hver side af den mindre del af byvåbnet, der i dag nok er flere bedre bekendt (med de tre tårne og bølgerne). Det er endvidere fra den moderne og stiliserede udgave af byvåbnet, at klubben har fået sin logo- og trøjefarve: hvid og mørkeblå.

KØBENHAVNS KOMMUNE

T.v.: Siden klubbens fødsel har F.C. Københavns spillere, også inspireret af engelsk tradition, været kendt som “løverne”. Her afspejlet i klubbens maskot Leo. M.f.: Københavns byvåben i aftegning fra 1800-tallet. T.h.: Moderne stiliseret udgave af Københavns Kommunes byvåben, uden løver, men med samme farver som i FCK’s logo og hjemmebanedragt.

English summary

F.C. København is the name of the most successful Danish football club in recent years. As suggested by the latter part of the name, the club is based in the Danish capital of Copenhagen (Da.: *København*). The full official form of the club name is *Football Club København*, which may appear as a somewhat peculiar linguistic mix of English and Danish. However, a look through the name list of Danish football clubs quickly reveals that *F.C.* or *FC* is quite a popular name element, currently including 149 registered club names in Denmark; in the top three divisions, twelve of the fifty clubs altogether bear *FC*-names.

The idea of naming football clubs *F.C.* began in England already in the late nineteenth century, e.g. with Arsenal F.C. (1886) and Liverpool F.C. (1892), but this fundamentally English abbreviation soon spread to major football clubs on the Continent as well, e.g. FC Porto (1893), FC Barcelona (1899), Juventus F.C. (1899) and FC Bayern München (1900). The first registered Danish example is from 1935, when a small Copenhagen-based club in the eastern part of the city changed its name from BK Stefan to Ryvang F.C.; the reason for the name change is not known, but it was probably partly done as a joke to compare the small Danish club with the famous top clubs from abroad. From 1969, three more *FC*-clubs emerged in Denmark (Solrød FC in 1969, Assens FC in 1970, and Ølstykke FC in 1986), all of them founded as new football clubs segregated from existing sports associations of a broader nature, where the element *FC* was meant to symbolise a focus on football only. From the late 1980s, however, the connotational usage of *FC* in Danish football club names changed to symbolise mergings of two or more existing football clubs into financially stronger and more ambitious club units. The most profound example of this is F.C. København, founded in 1992 as an elite superstructure for the two old Copenhagen clubs KB and B1903. Whereas a similar ambitious connotation is evident for the multiple *FC*-club names emerged in the higher divisions of Danish football since 1992, a simultaneous humorous usage – equivalent to the suggested background for Ryvang F.C. – appears to be the main incentive behind the bulk of *FC*-names among the lower ranks of Danish football clubs, such as *FC Knödel* and *Hard Boiled Eggs FC*.